

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8
The 8th STOU National Research Conference

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากร ของนิติบุคคลในพื้นที่ จังหวัดพิษณุโลก
Factors Affecting the Tax Arrears Of Business Entities in Phitsanulok Province

รัชนิวรรณ ศรีอุบลมาศ (Rachaneewan Sriubolmas)¹ พัทธ์ชัย ศรีสุทไส (Pithak Srisuksai)² มนูญ โต๊ะยามา (Manoon Toyama)³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาทั่วไปของการชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคล ในพื้นที่ จังหวัดพิษณุโลก (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้นิติบุคคลค้างชำระหนี้ต่อกรมสรรพากรในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างที่ ศึกษาคือนิติบุคคลที่มีหนี้ภาษีอากรค้างในปี 2559 ในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่พิษณุโลก จำนวน 194 ราย เครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษานี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 2 ส่วน การวิเคราะห์ข้อมูลพรรณนา ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป นำตัวแปรมาเข้าสมการถดถอย พหุ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพทั่วไปของนิติบุคคลส่วนใหญ่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด เพศ ของผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ผู้บริหารส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี นิติบุคคลส่วนใหญ่มีจำนวนพนักงาน ต่ำกว่า 15 คน ประเภทกิจการของนิติบุคคลส่วนใหญ่เป็นกลุ่มรับเหมาก่อสร้าง นิติบุคคลส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำเนิน กิจการในช่วงระยะเวลามากกว่า 10 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 100,001 ถึง 500,000 บาท (2) ปัจจัยที่ทำให้นิติบุคคล ค้างชำระหนี้ภาษีประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านนิติบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกตอบไม่มีความรู้เรื่องภาษีอากร ร้อยละ 44.5 2) ปัจจัยภายใน ด้านกรมสรรพากร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกตอบจำนวนค่าปรับและเงินเพิ่มของกรมสรรพากรมี จำนวนสูงมาก ร้อยละ 49.48 และ 3) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกตอบมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ ร้อยละ 25.26 ด้านการเงิน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการเงิน ซึ่งภาพรวมด้านการเงินมี อิทธิพลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคล มีค่าเฉลี่ย 3.10 ซึ่งอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง ปัจจัยย่อยที่มี อิทธิพลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากรมากที่สุดคือ หนี้ภาคครัวเรือนที่สูงขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.46 ซึ่งอยู่ในระดับความสำคัญมาก ผล การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุของปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคล พบว่าตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ การค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคลในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ประเภท กลุ่มกิจการให้บริการ และ ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การค้างชำระหนี้ของนิติบุคคล ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ประเภทกลุ่มกิจการรับเหมาก่อสร้าง สถานประกอบการที่มีเพศของผู้บริหารเป็นเพศชาย ระยะเวลาที่ดำเนินกิจการใน ช่วงเวลา 6-10 ปี และระยะเวลาที่ดำเนินกิจการมากกว่า 10 ปีขึ้นไป โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ การค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคล ได้ร้อยละ 10.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

คำสำคัญ ภาษีอากรค้าง นิติบุคคลค้างชำระหนี้ พิษณุโลก

¹ นักศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช rasa_ne2004@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Pithak.Sri@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช manoon.toy@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

Abstract

This research aims to (1) study general problems in tax arrears of business entities in Phitsanulok Province area (2) study factors making business entities having tax arrears to the Revenue Department of Phitsanulok Province The research population is a group of 194 business entities having tax arrears since 2016 in which they have been listed in the Office of Tax Area, Phitsanulok Province. The research instruments for this research study are questionnaires distributed for data collection, data analysis for finding frequency, percentage, mean, and standard deviation. These were calculated with computer programs, and then the data derived was estimated by Multiple Regression Analysis. The research result was found that (1) general conditions of business entities are mostly limited partnerships. Gender of their CEOs is male. Most CEOs have their educational background lower than bachelor's degree level. The number of office staff is less than 15 staff. Type of business of these business entities is mostly construction contractors. Most of them have been in business for more than 10 years and earned their monthly income between 100,001 – 500,000 Baht (2) Factors making business entities having tax arrears consist of 3 aspects 1) business entities aspect – 44.5% of the sample has selected “having no knowledge of tax” 2) Internal aspect of tax office – 49.98% of the sample has selected “fine and additional tax payment are quite high ” 3) External factors – such as economics matter, 25.26% of the sample has selected “not enough income for paying tax arrears” ; financial matter – most of the sample group has realized the importance of the financial matter which has influenced the payment of tax arrears by business entities by having the mean of 3.10. This number is in the middle range. Moreover, the sub factor influencing the tax arrears is the increase of household debt which contains 3.46 of mean and is considered to be in the highest level 3) Behaviors in creating informal debts – most of the sample group has selected “it is easier and faster to find informal loan resource than seeking loan from financial institution” This is considered to be 25.85%. The analysis result after conducting Multiple Regression Analysis to find factors that have directly influenced the occurrence of tax arrears of business entities in Phitsanulok Province area and contains 0.01 significant level is the type of business in providing services. The variable that can predict the tax arrears of legal entities in Phitsanulok Province area and contain 0.05 significant level is the type of business in construction contractors, gender of their CEOs is male, the business conducting period is in between 6 – 10 years, and they have been in business for more than 10 years. Therefore, these 3 independent variables together can predict the tax arrears of business entities for 10.1 % and they are in the significant level of 0.01 and 0.05 respectively

Keywords: Tax arrears, Business entities with tax arrears, Phitsanulok

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

บทนำ

กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานหลักในกระทรวงการคลังในการจัดเก็บรายได้ภาษีอากรให้แก่รัฐบาลเพื่อนำมาใช้จ่ายในการบริหารประเทศนอกจากมีวัตถุประสงค์ในการหารายได้เพื่อให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของรัฐบาลแล้ว ภาษีอากรยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญของรัฐในการกระจายรายได้การจัดสวัสดิการสังคมและการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ กรมสรรพากรประสบปัญหาในการเข้าใจและความร่วมมือของผู้เสียภาษีก่อให้เกิดหนี้ภาษีอากรค้างเป็นจำนวนมาก “ภาษีอากรเป็นแหล่งที่มาของงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศชาติ จึงเป็นกลไกที่สำคัญของภาครัฐที่จะใช้เป็นตัวกำหนดโครงสร้างของเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สาเหตุของหนี้ค้างชำระมาจาก 2 สาเหตุใหญ่ๆ คือปจจัยภายนอกและปจจัยภายใน ปจจัยภายนอกคือ ปจจัยที่ลูกหนี้ไม่สามารถควบคุมได้ หากเกิดการเปลี่ยนแปลงในปจจัยดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อภาระหนี้ของลูกหนี้ ปจจัยภายนอกประกอบด้วยภาวะเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล โดยที่ภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรืองจะส่งผลให้การประกอบการธุรกิจขยายตัวรุ่งเรืองตามภาวะเศรษฐกิจ แต่ถ้าภาวะเศรษฐกิจซบเซาจะทำให้เกิดการชะลอตัวของการลงทุนหรือธุรกิจประสบปัญหาทางการตลาดและการเงินขึ้นได้ถึงขั้นล้มละลาย ส่วนการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐ ทางด้านการควบคุมสินเชื่อ และนโยบายภาษีหรือการเกิดอุปสรรคจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านบวกหรือลบต่อธุรกิจได้ สำหรับปจจัยภายในคือ ปจจัยที่เกิดจากตัวลูกหนี้เอง การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย การทำการค้าเกินตัว มีหนี้สินเกินตัว

ภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2557 เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของภาครัฐ และความเชื่อมั่นของครัวเรือนธุรกิจรวมทั้งนักท่องเที่ยวประกอบกับหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูงทำให้ผู้บริโภคมีแนวโน้มในการใช้จ่ายและสถาบันการเงินมีแนวโน้มในการปล่อยสินเชื่อ นอกจากนี้การส่งออกสินค้ายังพ่นตัวช้าตามอุปสงค์ต่างประเทศที่ขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปรวมทั้งไทยมีข้อจำกัดด้านการผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีสูงภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวธุรกิจจึงชะลอการผลิตและการลงทุนใหม่ออกไปสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงครึ่งแรกของปีส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเบิกจ่ายของภาครัฐ ผลการจัดเก็บรายได้สุทธิของรัฐบาลปี 2557 (ตุลาคม 2556 – กันยายน 2557) จัดเก็บได้ 2,073,912 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการตามเอกสารงบประมาณ 201,088 ล้านบาท หรือ 8.8% เนื่องจากการหดตัวของมูลค่าการนำเข้าส่งผลให้ภาษีที่จัดเก็บจากฐานการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่มจากการนำเข้าและอากรขาเข้าจัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการประกอบกับภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวช่วงที่ผ่านมาทำให้ผลประกอบการของภาคเอกชนขยายตัวต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ส่งผลให้การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ต่ำกว่าเป้าหมาย กรมสรรพากรจัดเก็บภาษีได้ 1,729,819 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 160,731 ล้านบาท หรือ 8.5% (ต่ำกว่าปีก่อน 2.0% โดยภาษีที่จัดเก็บได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่สำคัญได้แก่ ภาษีเงินได้นิติบุคคล จัดเก็บได้ต่ำกว่าเป้าหมาย 74,882 ล้านบาท หรือ 11.6% (ต่ำกว่าปีก่อน 3.8%) เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ทำให้ผลประกอบการของภาคเอกชนขยายตัวต่ำกว่าที่ประมาณการไว้ ส่งผลให้การจัดเก็บภาษีจากกำไรสุทธิของผลประกอบการรอบปีบัญชี 2556 (ก.ย.ด. 50) และจากประมาณการกำไรสุทธิครึ่งรอบระยะเวลาบัญชี (ก.ย.ด. 51) ต่ำกว่าประมาณการเป็นสำคัญ หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่าเพิ่มขึ้น โดยมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยที่พบว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำมีหนี้บัตรเครดิตต่อรายได้ในสัดส่วนที่สูงและมีภาระการจ่ายคืนหนี้ต่อรายได้สูงเช่นกัน รวมถึงความนิยมแบ่งจ่ายชำระหนี้ทำให้มีภาระดอกเบี้ยและอื่นๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งผู้ใช้บัตรเครดิตกลุ่มนี้จะมีความเสี่ยงในการผิดนัดชำระหนี้มากขึ้นโดยเฉพาะเมื่อเศรษฐกิจชะลอตัวลง และรายได้ลดลงสำหรับแนวโน้มการก่อหนี้ครัวเรือนในปี 2558 คาดว่ามูลค่าหนี้ครัวเรือนจะยังเพิ่มขึ้น เนื่องจากการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

สำรองเงินออมของกลุ่มนี้ มีน้อยจากการการใช้คืนหนี้และความจำเป็นใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และอาจเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะมีโอกาสเป็นหนี้นอกระบบ โดยการสำรวจภาระหนี้และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs ได้ดำเนินการสำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้งกิจการขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในภาคการค้าและบริการ เพื่อนำผลของการสำรวจมาเปรียบเทียบศักยภาพทางการเงินของกิจการแต่ละขนาดว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ จำนวน 805 กิจการ ซึ่งจากผลการสำรวจในส่วนของแหล่งเงินทุนหลักและแหล่งเงินทุนหมุนเวียนหลักของกิจการ ในส่วนของแหล่งเงินทุนหลักของกิจการขนาดกลาง ร้อยละ 72.00 จะมาจากเงินกู้จากสถาบันการเงิน ร้อยละ 26.67 จะมาจากกำไรสะสมของกิจการเป็นหลัก และกิจการขนาดใหญ่ ร้อยละ 53.33 จากเงินกู้จากสถาบันการเงิน และร้อยละ 46.67 มาจากกำไรสะสมของกิจการเป็นหลัก ในขณะที่ร้อยละ 35.74 ของกิจการขนาดเล็กจะมาจากการกู้สถาบันการเงิน รองลงมาร้อยละ 31.98 มาจากกำไรสะสมของกิจการ ยังมีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนจากตนเอง/ญาติ/เพื่อน ร้อยละ 30.78 จากหุ้นส่วน ร้อยละ 0.45 และจากเงินทุนนอกระบบ ร้อยละ 0.45 ในส่วนของแหล่งเงินทุนหมุนเวียนหลักของกิจการขนาดใหญ่ ร้อยละ 70.45 มาจากกำไรสะสมของกิจการ รองลงมาร้อยละ 27.27 ใช้จากการกู้สถาบันการเงิน กิจการขนาดกลางแหล่งเงินทุนหมุนเวียนหลัก ร้อยละ 64.00 มาจากกำไรสะสมของกิจการ และร้อยละ 36.00 มาจากการกู้สถาบันการเงิน ในส่วนของกิจการขนาดเล็กแหล่งเงินทุนหมุนเวียนหลักจะมาจากหลายแหล่ง ร้อยละ 74.74 มาจากกำไรสะสมของกิจการ รองลงมา 21.20 มาจากการกู้สถาบันการเงิน ร้อยละ 3.61 มาจากตนเอง/ญาติ/เพื่อน อีกร้อยละ 0.30 มาจากหุ้นส่วน และร้อยละ 0.15 มาจากเงินทุนนอกระบบ ซึ่งจากผลการสำรวจดังกล่าวสามารถเปรียบเทียบให้เห็นถึงศักยภาพด้านการเงินของกิจการในแต่ละขนาดโดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบของกิจการขนาดใหญ่และขนาดกลางที่มีมากกว่ากิจการขนาดเล็กค่อนข้างชัดเจน

สำนักงานสรรพากรพื้นที่พิษณุโลกตั้งอยู่ในเขตสำนักงานสรรพากรภาค 7 ในเขตภาคเหนือตอนล่างซึ่งมีทั้งหมด 8 จังหวัด ประกอบไปด้วยจังหวัด อุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก พิษณุโลก กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ และนครสวรรค์ ซึ่งจังหวัดพิษณุโลกถือได้ว่าเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ มียอดจัดเก็บภาษีอากรเป็นลำดับสองรองจากจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อพิจารณาจำนวนหนี้ภาษีอากรที่ตั้งค้างในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกพบว่ามีจำนวนรายหนี้อากรค้างสูงที่สุดในภาค 7 และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นโดยลำดับ โดยในปี 2556 มีหนี้ค้างรวม 277.70 ล้านบาท หนี้ภาษีอากรมีการตั้งหนี้เพิ่มขึ้นทุกปี และในปี 2559 มีหนี้ค้างรวม 375.32 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 97.62 ล้านบาท และจำนวนหนี้ที่เพิ่มขึ้นเป็นหนี้ภาษีอากรค้างของนิติบุคคลถึงร้อยละ 80 และจากผลการเร่งรัดจัดเก็บหนี้ภาษีอากรค้างพบว่าผู้ค้างที่เป็นนิติบุคคลมีอัตราการชำระหนี้ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับผู้ค้างภาษีอากรที่เป็นบุคคลธรรมดา

จากความสำคัญของปัญหาทั้งหมดข้างต้นที่กล่าวมา จะเห็นว่าสภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยปัจจุบันอยู่ในภาวะที่หดตัว ภาคธุรกิจชะลอการลงทุนเนื่องจากขาดความมั่นใจและภาครัฐมีการเก็บภาษีอากรได้ต่ำกว่าประมาณการ โดยเฉพาะกรมสรรพากรซึ่งเป็นกรมจัดเก็บหลักของกระทรวงการคลัง หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่าเพิ่มขึ้นแต่เป็นการเพิ่มในอัตราที่ชะลอตัว หนี้เสียต่อสินเชื่อยังไม่ส่งสัญญาณความเสี่ยงต่อภาพรวม แต่ต้องเฝ้าระวังครัวเรือนกลุ่มเสี่ยงที่เป็นหนี้และมีรายได้ปานกลางและรายได้ต่ำ ซึ่งมักจะอ่อนไหวต่อปัจจัยที่เข้ามากระทบและทำให้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ และ ข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้ดำเนินการสำรวจผู้ประกอบการ SMEs ถึงภาระหนี้และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ SMEs พบว่ากิจการขนาดใหญ่ทั้งหมดไม่มีการกู้ยืมเงินนอกระบบ กิจการขนาดกลาง ร้อยละ 27.63 และกิจการขนาดเล็ก ร้อยละ 18.60 มีการกู้ยืมเงินนอกระบบอยู่บ้างดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้นิติบุคคลในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกค้างชำระหนี้ภาษีอากร ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบทำให้นิติบุคคลไม่สามารถชำระหนี้ให้กับกรมสรรพากร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาทั่วไปของการชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคล ในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้นิติบุคคลค้างชำระหนี้ต่อกรมสรรพากรในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกตัวแปรที่ศึกษาตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของนิติบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเงิน และปัจจัยด้านกรมสรรพากรตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ จำนวนหนี้ภาษีอากร

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษานี้ต้องการศึกษาถึงตัวแปรต่างๆ ว่ามีผลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคลมากน้อยเพียงใด ซึ่งตัวแปรได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของนิติบุคคล ซึ่งได้แก่ ประเภทกิจการ รายได้ เพศของหุ้นส่วนผู้จัดการห้าง หรือ กรรมการบริษัท วุฒิการศึกษาของหุ้นส่วนผู้จัดการห้าง หรือ กรรมการบริษัท จำนวนพนักงาน ระยะเวลาประกอบกิจการ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน หนี้ภาคครัวเรือน อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ยนโยบาย เงินกู้ยืมระบบ ปัจจัยด้านกรมสรรพากร เช่น การเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างของเจ้าหน้าที่ ช่องทางการรับชำระหนี้ จำนวนเบี้ยปรับและเงินเพิ่มของกรมสรรพากรมีจำนวนสูงมาก โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาเพื่อให้ทราบถึง ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคลที่มีหนี้ค้างชำระต่อกรมสรรพากร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ค้างภาษีอากรที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีหนี้ภาษีอากรค้าง ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่พิษณุโลก ซึ่งมีภูมิลำเนาในจังหวัดพิษณุโลก ตั้งแต่ปี 2550-2559 จำนวน 375 ราย เลือกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขนาดความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังนั้นขนาดที่ใช้ในการศึกษานี้จำนวน 194 ราย

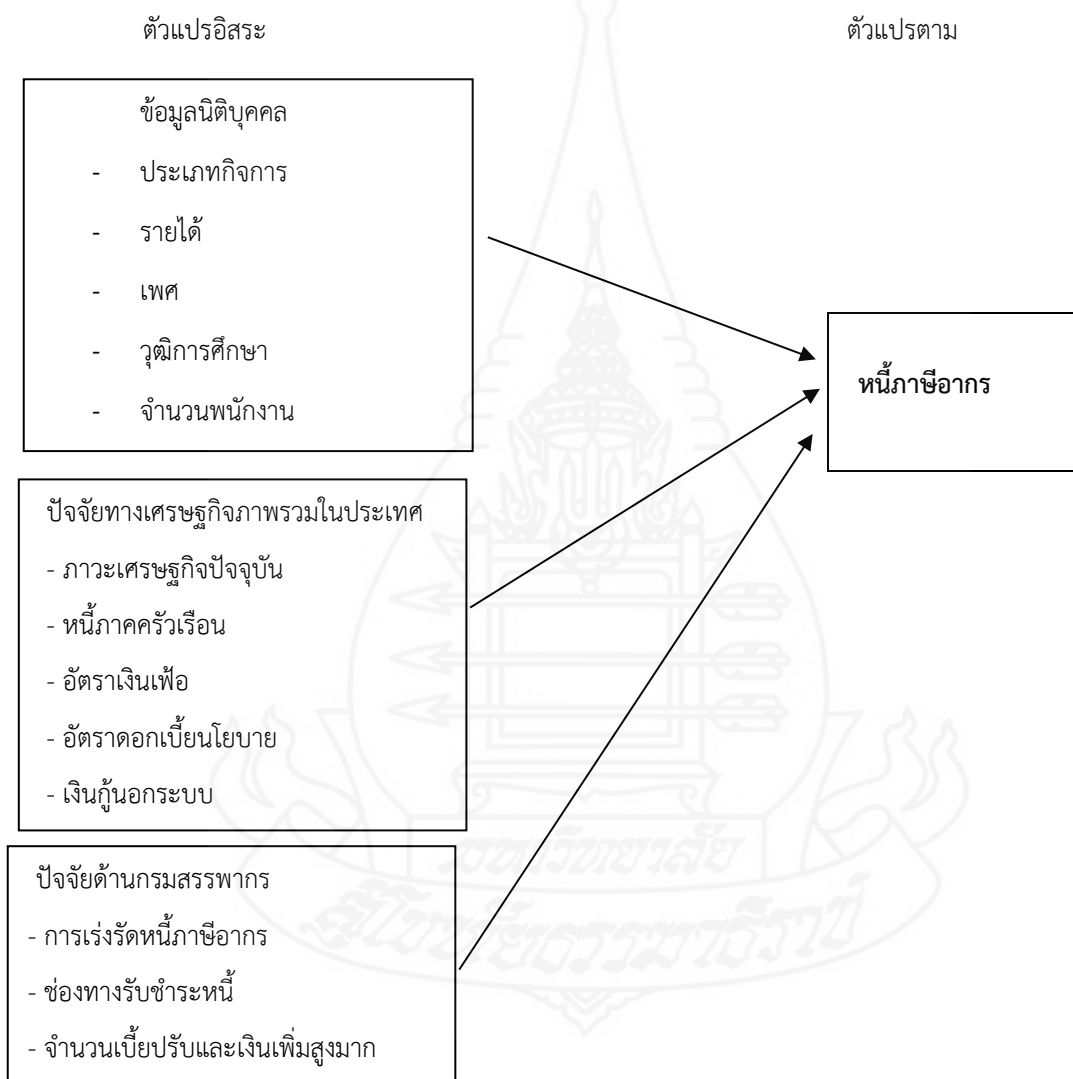

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ทำให้นิติบุคคลในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกค้างชำระหนี้ภาษีอากรได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังต่อไปนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ขอบเขตของการวิจัย

วิธีการวิจัย ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาลักษณะทั่วไปของการค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคลจะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิติบุคคลที่มีหนี้ภาษีอากรค้างชำระ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่พิษณุโลกตั้งแต่ปี 2550-2559 จำนวน 375 ทำการสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนตามสูตรของ Yamane ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขนาดความคลาดเคลื่อน 0.05 และต้องการให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 194 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มกระจายตามจำนวนหนี้ภาษีอากรค้าง ประเภทภาษี และภูมิสำเนาของผู้ค้าง โดยทำการตัดรายชื่อสูงและต่ำผิดปกติออกก่อน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ภาษีอากรและปัจจัยที่ทำให้นิติบุคคลต้องก่อหนี้นอกระบบ จะใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคลกับตัวแปรทางเศรษฐกิจและสังคมของนิติบุคคลต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยและอุปสรรคที่ทำให้เกิดการก่อหนี้นอกระบบ โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างชำระหนี้ คือ นิติบุคคลที่มีหนี้ภาษีอากรค้างชำระที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่พิษณุโลก ณ วันที่ 31 มีนาคม 2559 จำนวน 375 ราย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 194 ราย กลุ่มตัวอย่าง จะทำการสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนตามสูตรของ Yamane ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขนาดความคลาดเคลื่อน 0.05 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้างชำระหนี้ ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามมี 3 ส่วน คือ (1) ข้อมูลทั่วไปของนิติบุคคล (2) ปัญหาและสาเหตุที่ทำให้กิจการค้างชำระหนี้ต่อกรมสรรพากร ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านนิติบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเงิน ด้านกรมสรรพากร การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการโดยกำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ศึกษาข้อมูลจากตำรา ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัย และบทความต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างประเด็นและกำหนดตัวชี้วัดตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามวิเคราะห์ตัวแปรย่อยของตัวแปรตามออกเป็นตัวแปรชี้วัดต่างๆ นำตัวแปรชี้วัดที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามนำแบบ สอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์จากนั้นได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป วิเคราะห์ข้อมูล การนำตัวแปร มาทำการคัดเลือกเข้าสมการโดยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน หรือระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยการทดสอบปัญหา Multicollinearity, Autocorrelation, Heteroscedasticity และค่า Adjusted R^2 ซึ่งเป็นค่าที่ใช้ในการอธิบายว่าสมการที่สร้างนั้นมีความเหมาะสมกับข้อมูลเพียงใด โดยค่า Adjusted R^2 จะใช้ในการอธิบายค่าของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามได้ในรูปร้อยละ ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (R^2) ค่าสถิติ t หรือ F (t-test หรือ F-test)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ผลการวิจัย

1. ลักษณะข้อมูลทั่วไปของนิติบุคคลที่มีหนี้ภาษีอากรค้างส่วนใหญ่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด ร้อยละ 77.8 มีทุนจดทะเบียนส่วนใหญ่ ระหว่าง 1,000,000 ถึง 2,000,000 บาท ร้อยละ 69.1 เพศของผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 77.8 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 59.6 นิติบุคคลส่วนใหญ่มีจำนวนพนักงานส่วนใหญ่ต่ำกว่าสิบห้าคน ร้อยละ 69.1 ประเภทกิจการของนิติบุคคลส่วนใหญ่เป็นกลุ่มก่อสร้าง ร้อยละ 40.7 รองลงมาเป็นกลุ่มค้าขาย 23.7 กลุ่มให้บริการ ร้อยละ 19.6 และกลุ่มรับจ้าง ร้อยละ 16.0 ระยะเวลาของการดำเนินการส่วนใหญ่ในช่วงระยะเวลา มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 45.9 รายได้ต่อเดือนของนิติบุคคลโดยเฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 50,001 ถึง 100,000 บาท ร้อยละ 31.4 จำนวนหนี้ภาษีอากรส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีหนี้ภาษีอากรค้างอยู่ระหว่าง 100,001 ถึง 500,000 บาท ร้อยละ 53.1 ผลประกอบการปี 2558 นิติบุคคลส่วนใหญ่มีผลประกอบการมีกำไร ร้อยละ 61.3 สอดคล้องกับการศึกษาของ วิไลลักษณ์ ศรีบุญ (2557) พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์ สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในวัยกลางคน ยังมีการศึกษาค่อนข้างต่ำ

2. ผลการศึกษาถึงปัญหาและสาเหตุที่ทำให้นิติบุคคลค้างชำระหนี้ภาษีอากร ด้านนิติบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกตอบไม่มีความรู้เรื่องภาษีอากร ร้อยละ 44.5 ด้านกรมสรรพากร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกตอบจำนวนค่าปรับและเงินเพิ่มของกรมสรรพากรมีจำนวนสูงมาก ร้อยละ 49.48 ด้านเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกตอบ มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ ร้อยละ 25.26 รองลงมาคือเลือกตอบที่ มีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นจากภาวะเศรษฐกิจ เป็นร้อยละ 24.22 ด้านการเงิน ซึ่งภาพรวมด้านการเงินมีอิทธิพลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคล ในระดับความสำคัญปานกลาง ปัจจัยย่อยที่มีอิทธิพลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากรมากที่สุดคือ หนี้ภาคครัวเรือนที่สูงขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.46 เงินกู้ยืมนอกระบบ ผลการศึกษาถึงหนี้นอกระบบ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกตอบ การหาแหล่งเงินกู้ยืมนอกระบบได้ง่ายและเร็วกว่ากู้สถาบันการเงิน ร้อยละ 25.85 สอดคล้องกับการศึกษาของ ศักดิ์ดา หมีนสมาน (2554) พบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีผลต่อการค้างหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าอยู่ในระดับปานกลาง

การวิเคราะห์หาปัจจัยระหว่างจำนวนหนี้ที่ค้างกับปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระ หนี้

แบบจำลองจำนวนหนี้ที่ค้างชำระ

$$Y_{\text{debt}} = a + b_1\text{type} + b_2\text{income} + b_3\text{male} + b_4\text{education} + b_5\text{employee} + b_6\text{time} + b_7\text{economic} \\ + b_8\text{householddebt} + b_9\text{inflation} + b_{10}\text{interest} + b_{11}\text{loan} + b_{12}\text{debt collection} \\ + b_{13}\text{payment channel} + b_{14}\text{fine\&surcharge}$$

โดยกำหนดให้

Y_{debt} = จำนวนหนี้ภาษีอากรค้างของนิติบุคคล มีหน่วยเป็นบาท หารด้วย 1,000

a = ค่าคงที่

Type = ประเภทกิจการ แยกตามลักษณะของการประกอบกิจการเป็นตัวแปรกลุ่ม

income = รายได้มีหน่วยเป็นบาทต่อเดือน

male = เพศผู้บริหาร เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) มีค่าเป็น 0 เป็นเพศหญิง และมีค่า

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

เท่ากับ 1 เป็นเพศชาย

Education = วุฒิการศึกษาของผู้บริหารนิติบุคคล เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) มีค่าเป็น 0

เมื่อการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อการศึกษาตั้งแต่กว่าปริญญาตรีขึ้นไป

Employee = จำนวนพนักงาน มีหน่วยเป็นคน เป็นตัวแปรกลุ่ม

time = ระยะเวลาประกอบกิจการ มีหน่วยเป็นปี เป็นตัวแปรกลุ่ม

economic = ด้านเศรษฐกิจ เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) มีค่าเท่ากับ 1 ถ้ามีผลกับการค้างชำระ

หนี้ภาษีอากรของนิติบุคคล และมีค่าเป็น 0 ถ้าไม่มีผลกับการค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคล

ใช้ผลรวมในการคำนวณ

householddebt = หนี้ภาคครัวเรือน วัดระดับของผลกระทบมีค่าอยู่ที่ 5 ระดับ

ใช้ค่าเฉลี่ยในการคำนวณ

inflation = เงินเฟ้อ วัดระดับของผลกระทบมีค่าอยู่ที่ 5 ระดับใช้ค่าเฉลี่ยในการคำนวณ

interest = ดอกเบี้ย วัดระดับของผลกระทบมีค่าอยู่ที่ 5 ระดับ ระดับใช้ค่าเฉลี่ยในการคำนวณ

loan = เงินกู้ยืมระบบ วัดระดับของผลกระทบมีค่าอยู่ที่ 5 ระดับใช้ค่าเฉลี่ยในการคำนวณ

debt collection = เจ้าหน้าที่ติดตามหนี้ภาษีอากร เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable)

มีค่าเท่ากับ 1 ถ้ามีผลและมีค่าเป็น 0 ถ้าไม่มีผล

payment channel = ช่องทางการชำระหนี้ เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable)

มีค่าเท่ากับ 1 ถ้ามีผลและมีค่าเป็น 0 ถ้าไม่มีผล

fine&surcharge = จำนวนค่าปรับและเงินเพิ่มของกรมสรรพากรสูงมาก เป็นตัวแปรหุ่น

(Dummy Variable) มีค่าเท่ากับ 1 ถ้ามีผลและมีค่าเป็น 0 ถ้าไม่มีผล

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8
The 8th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากร (n = 194)

Predictors	B	S.E.	t
ประเภทกิจการ			
- บริการ	181.616	74.641	2.433*
- ก่อสร้าง	118.570	63.130	1.878
- รับจ้าง	99.712	80.290	1.242
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน			
- ระหว่าง 1-50,000	-4.886	73.537	-.066
- ระหว่าง 50,001-100,000	77.815	72.056	1.080
- ตั้งแต่ 100,001 ขึ้นไป	-6.288	76.366	-.082
เพศชาย	99.799	58.929	1.694
วุฒิการศึกษา	48.223	51.984	.928
จำนวนพนักงาน	-69.657	54.238	-1.284
ระยะเวลาที่ประกอบกิจการ			
- ระยะเวลา 6-10 ปี	119.978	70.005	1.714
- ระยะเวลา > 10 ปี ขึ้นไป	154.420	65.680	2.351*
เศรษฐกิจ	-.641	23.071	-.028
หนี้ภาคครัวเรือน	-53.485	36.028	-1.485
เงินเฟ้อ	74.963	45.626	1.643
ดอกเบี้ย	-62.082	35.469	-1.750
เงินกู้ยืมในระบบ	33.441	35.095	.953
มีเจ้าหน้าที่ติดตามหนี้หรือไม่	30.482	54.098	.563
ช่องทางชำระหนี้ไม่	24.463	49.666	.493
ค่าปรับ & เงินเพิ่ม	76.703	56.312	1.362
$R^2 = .170$ SEE = 328.267 F = 1.876 Sig of F = .019			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคลในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก (y) ได้แก่ ประเภทกิจการในกลุ่มบริการ (type_serv) และระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ (time_10Yabove) โดยตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์การค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคล (y) ได้ร้อยละ 17.0 ($R^2 = .170$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ บวก/ลบ 328.267

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

การแปลผลค่าสัมประสิทธิ์ (B) จะพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคล (y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ประเภทกิจการในกลุ่มบริการ (Type_serv) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 181.616 และ ระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ (time 10Yabove) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 154.42 ส่วนตัวแปรที่เหลือทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ภาษีอากรค้างของนิติบุคคล (y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่อย่างไรก็ตาม ได้แก่ ประเภทกิจการในกลุ่มก่อสร้าง (type_const) ประเภทกิจการในกลุ่มรับจ้าง (type_gener) สถานประกอบการที่มีผู้บริหารที่เป็นเพศชาย (male) วุฒิการศึกษาของผู้บริหาร (education) จำนวนพนักงาน (employee) ระยะเวลาที่ประกอบกิจการช่วงระหว่าง 6-10 ปี (time_6-10Y) เศรษฐกิจ (econ) หนี้ภาคครัวเรือน (Householddebt) อัตราเงินเฟ้อ (inflation) อัตราดอกเบี้ย (interest) เงินกู้ยืมในระบบ (loan) มีเจ้าหน้าที่ติดตามหนี้ (debt collection) ช่องทางชำระหนี้ (payment channel) ค่าปรับ&เงินเพิ่มของกรมสรรพากรมีจำนวนสูง (fine&surcharge) ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของนางสาวทองสุข ขาญประเสริฐ (2552) พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร จะเห็นได้ว่าสมการมีค่า (R^2) เท่ากับ 0.337 แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงของจำนวนหนี้ที่ค้างชำระของสหกรณ์การเกษตรอธิบายได้ด้วยปัจจัยทุนดำเนินการ (X_1) , กำไรสุทธิ (X_2) , ระยะเวลาชำระคืนกองทุน (X_3) , อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมกองทุน (X_4) , วัตถุประสงค์การกู้ยืมจากกองทุน (X_5) , และการประกันการกู้ยืมเงินกองทุน (X_6) ได้ประมาณร้อยละ 33.7

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ เฉพาะปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Predictors	B	S.E.	Beta	t
ประเภทกิจการ				
- บริการ	199.353	73.162	.232	2.725**
- ก่อสร้าง	125.863	61.923	.181	2.033*
- รับจ้าง	96.507	76.775	.104	1.257
- ค่าขาย		กลุ่มอ้างอิง		
เพศของผู้บริหาร				
- เพศชาย	120.546	58.363	.147	2.065*
- เพศหญิง		กลุ่มอ้างอิง		
ระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ				
- เวลา 6-10 ปี	134.464	67.582	.187	1.990*
- เวลา > 10 ปี ขึ้นไป	159.591	64.186	.233	2.486*
- เวลา < 6 ปีลงมา		กลุ่มอ้างอิง		
$R^2 = .101$ SEE = 329.595 F = 3.493 Sig of F = .003				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8 The 8th STOU National Research Conference

จากตารางที่ 2 พบว่าประเภทกิจการสามารถพยากรณ์การค้างชำระหนี้ภาษีอากร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยนิติบุคคลที่ประกอบกิจการบริการค้างชำระหนี้ภาษีอากรมากกว่า เกือบ 2 แสนบาทเมื่อเทียบกับนิติบุคคลที่ประกอบกิจการค้าขาย ส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการก่อสร้างมีการค้างชำระหนี้ภาษีอากรมากกว่านิติบุคคลที่ประกอบกิจการค้าขายราว 1.25 แสนบาท และนิติบุคคลที่ประกอบกิจการรับจ้างมีการค้างชำระหนี้ภาษีอากรมากกว่านิติบุคคลที่ประกอบกิจการค้าขายเกือบ 1 แสนบาท ส่วนสถานประกอบการที่มีผู้บริหารเป็นเพศชายจะมีการค้างชำระหนี้ภาษีอากรมากกว่าสถานประกอบการที่มีผู้บริหารเป็นเพศหญิงราว 1.20 แสนบาท สำหรับระยะเวลาดำเนินการสถานประกอบการที่ดำเนินกิจการนาน มีแนวโน้มจะมีการค้างชำระหนี้ภาษีอากรมากกว่า สถานประกอบการที่เพิ่งดำเนินการ ยกตัวอย่างเช่นสถานประกอบการที่เปิดมานานเกิน 10 ปี เทียบกับสถานประกอบการเปิดมาไม่ถึง 6 ปี พบว่าสถานประกอบการที่เปิดมานานเกิน 10 ปี มีการค้างชำระหนี้ภาษีอากรมากกว่า สถานประกอบการเปิดมาไม่ถึง 6 ปี ราว 1.59 แสนบาท โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์การค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคล (y) ได้ร้อยละ 10.1 ($R^2 = .101$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ นางสาวทองสุข ชาญประเสริฐ (2552) พบว่าสหกรณ์ที่มีระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ยืมยาวโอกาสที่จะมีหนี้ค้างชำระจะสูง ในขณะที่สหกรณ์ที่มีระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ยืมสั้นโอกาสของหนี้ค้างชำระ

รูปสมการถดถอยพหุของหนี้ภาษีอากรค้าง คือ

$$Y_{\text{debt}} = a + b_{\text{type_serv}} + b_{\text{type_const}} + b_{\text{male}} + b_{\text{time_6-10Y}} + b_{\text{time_10Yabove}}$$

แทนค่าสมการ

$$Y_{\text{debt}} = -31.299 + 199.353_{\text{type_serv}} + 125.863_{\text{type_const}} + 120.546_{\text{male}} + 134.464_{\text{time_6-10Y}} + 159.591_{\text{time_10Yabove}}$$

การอ่านผลสมการพหุของหนี้ภาษีอากรค้างจะพบว่า

เมื่อควบคุมปัจจัยอื่นๆ ให้คงที่ กลุ่มประเภทกิจการให้บริการ จะมีภาษีอากรค้างมากกว่า กลุ่มประเภทกิจการค้าขาย เป็นจำนวนเงิน 199,353.00 บาท

เมื่อควบคุมปัจจัยอื่นๆ ให้คงที่ กลุ่มประเภทกิจการรับเหมาก่อสร้าง จะมีภาษีอากรค้างมากกว่า กลุ่มประเภทกิจการค้าขาย เป็นจำนวนเงิน 125,863.00 บาท

เมื่อควบคุมปัจจัยอื่นๆ ให้คงที่ สถานประกอบการที่มีผู้บริหารที่เป็นเพศชาย จะมีภาษีอากรค้างมากกว่า สถานประกอบการที่มีผู้บริหารที่เป็นเพศหญิง เป็นจำนวนเงิน 120,546.00 บาท

เมื่อควบคุมปัจจัยอื่นๆ ให้คงที่ ระยะเวลาดำเนินการของสถานประกอบการที่ได้ดำเนินการในช่วงเวลา 6-10 ปี จะมีภาษีอากรค้างมากกว่า สถานประกอบการที่มีระยะเวลาดำเนินการน้อยกว่า 6 ปี เป็นจำนวนเงิน 134,464.00 บาท และเมื่อควบคุมปัจจัยอื่นๆ ให้คงที่ ระยะเวลาดำเนินการของสถานประกอบการที่ได้ดำเนินการเกิน 10 ปี จะมีภาษีอากรค้างมากกว่า สถานประกอบการที่มีระยะเวลาดำเนินการน้อยกว่า 6 ปี เป็นจำนวนเงิน 159,591.00 บาท

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8 The 8th STOU National Research Conference

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน (Beta) ซึ่งใช้เปรียบเทียบอิทธิพลที่ตัวแปรอิสระมีผลต่อตัวแปรตามนั้น พบว่า ระยะเวลาที่ประกอบกิจการของนิติบุคคลมากกว่า 10 ปีขึ้นไป (time_10Yabove) มีค่าสูงสุด คือ 0.233 ซึ่งหมายความว่า ตัวแปรของระยะเวลาที่ประกอบกิจการของนิติบุคคลมากกว่า 10 ปีขึ้นไป (time_10Yabove) มีอิทธิพลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากรมากที่สุด

การทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ

1. การทดสอบปัญหา autocorrelation โดยใช้วิธีการ Durbin-Watson test ผลลัพธ์ที่ได้ negative autocorrelation เป็นช่วงที่ปฏิเสธสมมติฐานหลักและยอมรับว่าเกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนลำดับที่หนึ่งในทางบวก ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 5 % การแก้ปัญหา Autocorrelation โดยใช้ AR(1) เพิ่มเข้าไปในสมการส่งผลให้ทำให้ได้ค่า Durbin-Watson เพิ่มขึ้น

2. การทดสอบปัญหา Heteroscedasticity ใช้การทดสอบของ White's Test วิเคราะห์ MR บันทึกค่า residuals (e) ในการพิจารณาตัวแปรอิสระว่า มีปัญหา Heteroscedasticity หรือไม่ ให้พิจารณาจากค่า p-value ว่า Sig หรือไม่

ถ้า ค่า p-value Sig จะพบปัญหา Heteroscedasticity

ถ้า ค่า p-value ไม่ Sig จะไม่พบปัญหา Heteroscedasticity

ในที่นี้ ค่า p-value = .6667 ซึ่งไม่ Sig

ดังนั้น สมการพหุของหนี้ภาษีอากรจึงไม่พบปัญหา Heteroscedasticity

3. การทดสอบปัญหา Multicollinearity จะพิจารณาได้จากค่า Spearman's rho correlation coefficient ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ถ้าค่า Spearman's rho correlation มีค่ามากกว่า 0.70 ก็อาจจะถือว่าตัวแปรอิสระ คู่หนึ่งๆ ความสัมพันธ์กันมาก เมื่อพิจารณาจากค่า ค่า Spearman's rho correlation ของตัวแปรอิสระแล้วพบว่า คู่ที่มีค่าสูงที่สุดคือ .669 ระหว่างตัวแปรระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ 6-10 และ ตัวแปรระยะเวลาที่ดำเนินกิจการมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

อภิปรายผลการวิจัย

นิติบุคคลที่มีหนี้ภาษีอากรค้างส่วนใหญ่ เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดร้อยละ 77.8 ทั้งนี้เนื่องจากห้างหุ้นส่วนจำกัดสามารถดำเนินการจดทะเบียนและจัดตั้งได้ง่ายกว่าบริษัทจำกัด โดยมีทุนจดทะเบียนระหว่าง 1,000,000 ถึง 2,000,000 บาท ร้อยละ 69.1 ซึ่งเป็นนิติบุคคลขนาดเล็ก (SME) เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกเป็นเมืองที่ไม่ได้มีนิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในจังหวัด ดังนั้น นิติบุคคลส่วนใหญ่จึงมีขนาดเล็ก เพศของผู้บริหาร กรรมการบริษัท หรือ หุ่นส่วนผู้จัดการของนิติบุคคลส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย ร้อยละ 77.8 และ ระดับการศึกษาของผู้บริหาร มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ในระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 59.3 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเกี่ยวกับประเภทกิจการของนิติบุคคลพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีลักษณะของธุรกิจส่วนใหญ่เป็นกลุ่มก่อสร้าง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ร้อยละ 40.7 ดังนั้น ประเภทกิจการรับเหมาก่อสร้างส่วนใหญ่ผู้บริหารมักจะเป็นเพศชาย เนื่องด้วยต้องคุมคนงานก่อสร้างซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และลักษณะการทำงานต้องออกไปทำงานตามพื้นที่ที่ได้รับงานว่าจ้าง ดังนั้นผู้บริหารในกลุ่มมีจึงมักเป็นเพศชาย ข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาของการดำเนินกิจการกลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาในการดำเนินกิจการส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงระยะเวลามากกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 45.9 เนื่องด้วยการที่มีภาษีอากรค้างชำระนั้นจะต้องมีรายได้จากการประกอบกิจการแล้ว และไม่ได้นำรายได้มาขึ้นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีตามกำหนดเวลา ดังนั้น เจ้าพนักงานประเมินภาษี จึงทำการประเมินภาษีจากรายได้ที่ได้รับซึ่งระยะเวลาในการประเมินภาษีของเจ้าพนักงานประเมินของกรมสรรพากรมีอายุความ 5-10 ปีขึ้นอยู่กับแต่ละประเภทภาษี ดังนั้น นิติบุคคลที่จะมีภาษีอากรค้างต่อกรมสรรพากรส่วนใหญ่ จึงมีระยะเวลาในการประกอบกิจการมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ประกอบกับนิติบุคคลส่วนใหญ่เป็นขนาดเล็ก มีจำนวนพนักงานส่วนใหญ่ต่ำกว่า 15 คน จึงมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่สูงมากนัก คืออยู่ระหว่าง 50,001 ถึง 100,000 บาท ร้อยละ 31.4 จำนวนหนี้ภาษีอากร พบว่านิติบุคคลส่วนใหญ่มีหนี้ภาษีอากรค้างระหว่าง 100,001 ถึง 500,000 บาท ร้อยละ 53.1 ซึ่งเป็นหนี้ภาษีอากรค้างที่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาถึงผลประกอบการพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลกำไรร้อยละ 61.3 เมื่อพิจารณาจากผลประกอบการที่นิติบุคคลส่วนใหญ่มีกำไร ทำให้แนวโน้มที่กรมสรรพากรมีโอกาที่จะได้รับชำระหนี้ภาษีอากรค้างทั้งหมดหรือบางส่วนค่อนข้างสูง

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัย ที่ทำให้นิติบุคคลค้างชำระหนี้ต่อกรมสรรพากรในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ปัจจัยภายใน ซึ่งได้แก่ ด้านนิติบุคคล กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เรื่องภาษีอากรร้อยละ 44.5 ปัญหาเรื่องผู้ประกอบการไม่มีความรู้เรื่องภาษีอากรนี้เป็นปัญหาใหญ่ของกรมสรรพากรเนื่องจากนิติบุคคลส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาหาความรู้เรื่องภาษีก่อนที่จะประกอบกิจการและเนื่องจากนิติบุคคลส่วนใหญ่เป็น SME ธุรกิจขนาดเล็กยังไม่ได้จ้างผู้ทำบัญชีให้ทำบัญชีตั้งแต่เริ่มประกอบกิจการจึงไม่ได้ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีให้ถูกต้องทำให้ถูกประเมินภาษีย้อนหลังจึงต้องเสียเบี้ยปรับและเงินเพิ่มด้วย นอกเหนือจากภาษีที่ต้องชำระ ด้านกรมสรรพากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกตอบจำนวนค่าปรับและเงินเพิ่มของกรมสรรพากรมีจำนวนสูงมาก ร้อยละ 49.48 จำนวนค่าปรับของกรมสรรพากรมีจำนวนค่าปรับในภาษีมูลค่าเพิ่มสูงสุดถึง 2 เท่าของตัวภาษีและเงินเพิ่มร้อยละ 18 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราที่สูงมาก ปัจจัยภายนอกซึ่งได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกตอบมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ ร้อยละ 25.26 รองลงมาคือเลือกตอบมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นจากภาวะเศรษฐกิจ ร้อยละ 24.22 ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบัน ซึ่งสาเหตุเกิดจากมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคล ที่เกิดจากปัจจัยภายนอก (ด้านการเงิน) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อด้านปัจจัยภายนอก (ด้านการเงิน) ซึ่งภาพรวมปัจจัยภายนอก (ด้านเงิน) มีอิทธิพลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากรของนิติบุคคล ในระดับความสำคัญปานกลาง ปัจจัยย่อยที่มีอิทธิพลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากรมากที่สุดคือ หนี้ภาคครัวเรือนที่สูงขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.46 หนี้บัตรเครดิต ผลการศึกษารถึงหนี้บัตรเครดิต พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกตอบการหาแหล่งเงินกู้เงินนอกระบบได้ง่ายและเร็วกว่ากู้สถาบันการเงิน ร้อยละ 25.85 รองลงมา คือเลือกตอบ เศรษฐกิจซบเซาหดตัวเป็นเวลานานเนื่องจากสถานการณ์ทางการเมือง เป็นร้อยละ 22.20 สอดคล้องกับการศึกษาของ ศัสตราวุธ วงศราชภู (2551) พบว่าข้อมูลเกี่ยวกับมูลเหตุของการค้างชำระหนี้เงินกู้ของ ลูกค้ายาสูบในจังหวัดพะเยา (ปัจจัยภายใน) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ดอกเบี้ยปรับที่มีอัตราสูง เมื่อเกิดการชำระหนี้ล่าช้า บัณฑิต นินนันทน์ (2550) ที่พบว่า ปัญหาความรู้ความเข้าใจการรับบริการ การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในภาพรวมของด้านนี้ คือ มีปัญหาระดับปานกลาง ภัทรภร ผ่านคุ้ม (2554) พบว่าด้านปัจจัยภายในสหกรณ์โดย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8 The 8th STOU National Research Conference

รวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าสถานที่ในการให้บริการคับแคบ การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินไป และระบบการติดตามและทวงหนี้ของสหกรณ์ไม่มีประสิทธิภาพ ภัทรกร ผ่านคุ้ม (2554) พบว่าด้านปัจจัยภายนอกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ผลการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิติบุคคล ดังนั้น จึงสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้กับหนี้ภาษีอากรค้างที่เป็นนิติบุคคล
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิติบุคคลมีหลายประเภทกิจการแต่มีประเภทผู้รับเหมา ก่อสร้างมากที่สุดถึงร้อยละ 42.1 ดังนั้น จึงสามารถนำไปใช้อ้างอิงกับหนี้ภาษีอากรค้างที่เป็นนิติบุคคลและ ประกอบกิจการรับเหมาก่อสร้างได้ดี
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม ซึ่งในที่นี้คือผู้ค้างภาษีอากรที่เป็นนิติบุคคล โดยแบ่งระดับระยะเวลาของการค้างชำระหนี้ภาษีอากร เพื่อให้ทราบข้อมูลในเชิงลึกถึงพฤติกรรม ทักษะคติ และสาเหตุที่ทำให้นิติบุคคลค้างชำระหนี้ภาษีอากร และสามารถนำไปกำหนดกลยุทธ์ หรือ วิธีการบริหารจัดการเก็บหนี้ภาษีอากรของกรมสรรพากร โดยกลุ่มตัวอย่างที่น่าสนใจเพิ่มเติมคือ ผู้ค้างภาษีอากรที่เป็นบุคคลธรรมดา
 - 2.2 เพื่อให้สามารถเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรค้างให้มากขึ้นและเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ค้างภาษีอากร จึงขอเสนอแนะให้กรมสรรพากรเพิ่มช่องทางในการรับชำระหนี้ภาษีอากรค้างได้หลากหลายช่องทางขึ้น อาทิเช่น ช่องทางรับชำระหนี้ภาษีอากรค้างผ่านธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ซึ่งอาจจะทำให้กรมสรรพากรได้รับชำระหนี้ภาษีอากรค้างมากขึ้นและ เร็วขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กุลฤติ แสงสายัณห์. (2534). หน้า ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ระบบการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร
- สมศักดิ์ วิเศษแพทย์. (2528). ได้ศึกษาเรื่อง การจัดเก็บภาษีอากรค้างตามประมวลรัษฎากร (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร
- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. “ภาษีมูลค่าเพิ่มทำให้เกิดความเป็นธรรมในระบบการจัดเก็บภาษีหรือไม่,” สรรพากรสาส์น 37 (กันยายน 2533):105-107
- อนุชา วงศ์ศรีรัตน์. (2553). ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับเงินกู้ยืมในระบบ สหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือนมิถุนายน-กันยายน 2553
- (สุวรรณา ธูโชติ , 2544 : 90-91) อ้างอิงจาก Yamane Taro. Statistics An Introductory Analysis. 1979 : 125)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

- ศักดิ์ดา หมั่นสมาน. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้ายานาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาสดุล จังหวัดสดุล (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี
- นายศัสตราวุธ วงศราษฏร. (2551). ศึกษาถึงมูลเหตุของการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้ายานาการในจังหวัดพะเยา (วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย
- นางสาวทองสุข ชาญประเสริฐ. (2552). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์การเกษตรต่อกองทุนพัฒนา สหกรณ์ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร
- บัณฑิต นินนันทน์. (2550). ปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย
- ภัทรกร ผ่านคุ้ม. (2554). ปัจจัยในการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนธรรมรังษี จำกัด ตำบลหนองพลับ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี
- จารุวรรณ ลิ้ม. (2547) ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรอากาศ อำนาจ จำกัด (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร
- ภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2557 ที่มา, :ธนาคารแห่งประเทศไทย

<http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/633952#sthash.KF1AUV2b.dpuf>

<http://www.sme.go.th/Lists/EditorInput/DispF.aspx?List=15dca7fb%2Dbf2e%2D464e%2D97e5%2D440321040570&ID=1934>.